

มหาวิทยาลัยมหิดล

นิตยสารแห่งหนึ่ง

ข่าวสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล

ISSN 0857-9899 ปีที่ 46 ฉบับที่ 9 เดือนกันยายน 2563

<http://www.senate.mahidol.ac.th>

สารจากประธานสภาคณาจารย์

โดย อาจารย์ ดร.ธิตคม พัวพันสวัสดิ์

สวัสดิ์ประชาคมชาวมหาดทุกท่าน

ในเดือนกันยายนนี้ ถือว่าเป็นเดือนสำคัญของชาวมหาดเรา เริ่มตั้งแต่วันที่มหิดล 24 กันยายน ของทุกปี ซึ่งทุกส่วนงานจะร่วมวางพวงมาลาถวายราชสักการะ พระราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก อย่างพร้อมเพรียง และขอแสดงมุทิตาจิตแด่ผู้เกษียณอายุงานที่จะทำงานในเดือนนี้เป็นเดือนสุดท้าย

สำหรับสภาคณาจารย์ในเดือนนี้ได้ร่วมระดมความเห็นตัวร่างข้อบังคับ ว่าด้วยการขอตำแหน่งวิชาการ ฉบับใหม่ ซึ่งต้องออกให้สอดคล้องกับประกาศ ก.พ.อ. 2563 โดยสภาคณาจารย์ได้จัดเสวนาวิชาการไปแล้ว และในฉบับนี้ กรรมการฝ่ายส่งเสริมความก้าวหน้าอาจารย์และบุคลากร ได้นำเนื้อหาจากการเสวนาฯ ดังกล่าวมาเสนอเป็นบทความ ให้ทุกท่านได้ติดตามครับ

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยมหิดลยังได้ลงนามความร่วมมือกับบริษัท OOKBEE เพื่อสร้างช่องทางเผยแพร่ผลงานวิชาการผ่านทาง E-book

และยังมีบทความที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับสาร Bromelain ว่าช่วยป้องกันมะเร็งได้จริงหรือ...

พบกับใหม่ในฉบับหน้า

สารจากประธานสภาคณาจารย์

2

ตอนที่ 2 ทิศทางในการขอตำแหน่งทางวิชาการของมหาวิทยาลัยมหิดล การขอตำแหน่งวิชาการ ตามประกาศ ก.พ.อ. พ.ศ. 2563

3

คอลัมน์ “กินดี ปลอดภัย โกลโรค”

เรื่อง สารในแกนสับปะรด Bromelain ป้องกันมะเร็งได้จริงหรือ

7

ข่าวประชาสัมพันธ์

9

ภาพกิจกรรม

10

บรรณาธิการแถลง

11

ตอนที่ 2 ทิศทางในการขอตำแหน่งทางวิชาการของมหาวิทยาลัยมหิดล

การขอตำแหน่งวิชาการตามประกาศ ก.พ.อ. พ.ศ. 2563

บทความโดย ฝ่ายส่งเสริมความก้าวหน้าของอาจารย์และบุคลากร สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล

การดำเนินงานและทิศทางในการขอตำแหน่งทางวิชาการของมหาวิทยาลัยมหิดล (ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2563) โดยวิทยากร ศาสตราจารย์ นพ.วชิร คชการ รองอธิการบดี ฝ่ายวิจัยและวิชาการ โดยในบทความนี้ ขอเสนอสถิติ ตำแหน่งทางวิชาการ และการดำเนินการขอตำแหน่งทางวิชาการของบุคลากรสายวิชาการกลุ่มอาจารย์เป็นหลัก

วิทยากรได้จำแนกบุคลากรสายวิชาการ เป็น อาจารย์ ที่ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ และมีตำแหน่งวิชาการ ได้แก่ ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ เปรียบเทียบเป็นสัดส่วนบุคลากรสายวิชาการรวมในช่วงระยะเวลา 3 ปี ในปี พ.ศ. 2561-2563

การเปรียบเทียบสัดส่วนผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการในกลุ่มพนักงานสายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหิดล

จากข้อมูลการขอตำแหน่งทางวิชาการ เป็นเวลา 3 ปี ย้อนหลัง (ไม่รวมนักวิจัย) สามารถสรุปได้ ดังนี้

ปี พ.ศ.	สายวิชาการ (คน)	ไม่มีตำแหน่งวิชาการ (คน)	ผศ. (คน)	รศ. (คน)	ศ. (คน)
2561	3,891				
2562	3,894	1,723 (44.2%)	1,118 (28.7%)	822 (21.1%)	140 (3.5%)
2563	3,950*				

*(ข้อมูล ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2563)

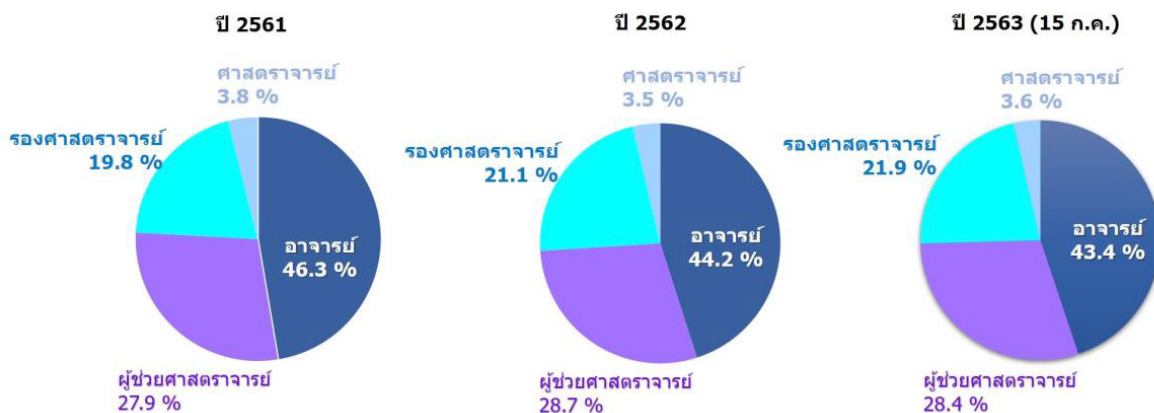

ปี พ.ศ.2561 มีบุคลากรสายวิชาการ จำนวน 3,891 คนปี พ.ศ.2562 มีจำนวน 3,894 คนและปี พ.ศ.2563 มีจำนวน 3,950 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2563) ในปี พ.ศ.2562 บุคลากรสายวิชาการ ประกอบด้วย ผู้ที่ยังไม่มีตำแหน่งวิชาการ จำนวน 1,723 คน (44.2%) ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 1,118 คน (28.7%) ดำรงตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ จำนวน 822 คน (21.1%) และดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์ จำนวน 140 คน (3.5%) จะเห็นได้ว่า สัดส่วนของอาจารย์ลดลง เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2561 ในขณะที่สัดส่วนของบุคลากรสายวิชาการสูงขึ้นในกลุ่มที่มีตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และรองศาสตราจารย์ ส่วนสัดส่วนของศาสตราจารย์ที่ลดลง อาจเกิดจากกลุ่มเกษียณอายุราชการ

ในปี พ.ศ.2561 มีผู้เสนอขอตำแหน่งของสายวิชาการ จำนวนรวม 826 ราย จำแนกเป็นขอตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ 354 ราย ขอตำแหน่งรองศาสตราจารย์ 313 ราย และขอตำแหน่งศาสตราจารย์ 146 ราย โดยพบว่าเมื่อสิ้นปี 2562 มหาวิทยาลัยมหิดล มีทิศทางของบุคลากร

ที่มีการพัฒนาตำแหน่งวิชาการจากอาจารย์ เป็น ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพิ่มขึ้น และมีบุคลากรที่มีตำแหน่ง วิชาการที่สูงขึ้นจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ สู่ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ ส่วนการเลื่อนชั้นเป็นศาสตราจารย์ นั้น พบว่ายังมีสัดส่วนไม่แตกต่างกันในแต่ละปีโดยมีสัดส่วน อยู่ที่ 3.6%

ในขณะที่ครั้งปีแรก ของปี 2563 พบว่าสัดส่วน ของอาจารย์ที่ไม่มีตำแหน่งวิชาการ คิดเป็น 43.4% เพิ่มขึ้น จากปีก่อนหน้า จากการรับพนักงานใหม่ของมหาวิทยาลัย มหิดล นอกจากนี้ บุคลากรที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ในแต่ละระดับ คิดเป็น 28.4% 21.9% และ 3.6% ตามลำดับ ซึ่งในครั้งแรกของปี 2563 มหาวิทยาลัยมหิดล มีสัดส่วน ของการขอตำแหน่งรองศาสตราจารย์เพิ่มสูงขึ้น ขณะที่ ผู้ขอตำแหน่งศาสตราจารย์มีแนวโน้มสูงขึ้นจากปีก่อนหน้า โดยคาดการณ์ว่าการขอตำแหน่งทางวิชาการน่าจะมีสัดส่วน ที่เพิ่มสูงขึ้นในปี 2564 เนื่องจากอยู่ในขั้นตอนกระบวนการ ขอตำแหน่งทางวิชาการที่ได้เสนอขอในปี 2561 และ ปี 2562

อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยน่าจะมิกกลยุทธ์ในการผลักดัน และสนับสนุนอาจารย์ให้ได้รับตำแหน่งทางวิชาการเพื่อ ปรับสัดส่วนในกลุ่มนี้ให้ลดลง

สถิติจำนวนผู้เสนอขอตำแหน่งวิชาการ ในปี 2561 ของอาจารย์และนักวิจัยรวม 826 ราย จำแนกเป็นขอตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 354 ราย รองศาสตราจารย์ จำนวน 313 ราย และ ศาสตราจารย์ จำนวน 146 ราย ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2563 มีผู้ผ่านการประเมินการขอตำแหน่ง วิชาการของกลุ่มอาจารย์ จำนวนรวม 488 ราย (59.08%) รอผลการประเมิน จำนวน 278 ราย (33.66%) และไม่ผ่านการ ประเมิน จำนวน 15 ราย (1.82%) ซึ่งไม่มีรายละเอียดย ของผู้ที่ไม่ผ่านการประเมินว่ามีสาเหตุใด รวมถึงการติดตาม ว่าได้มีการแก้ไขหรือไม่ อย่างไร

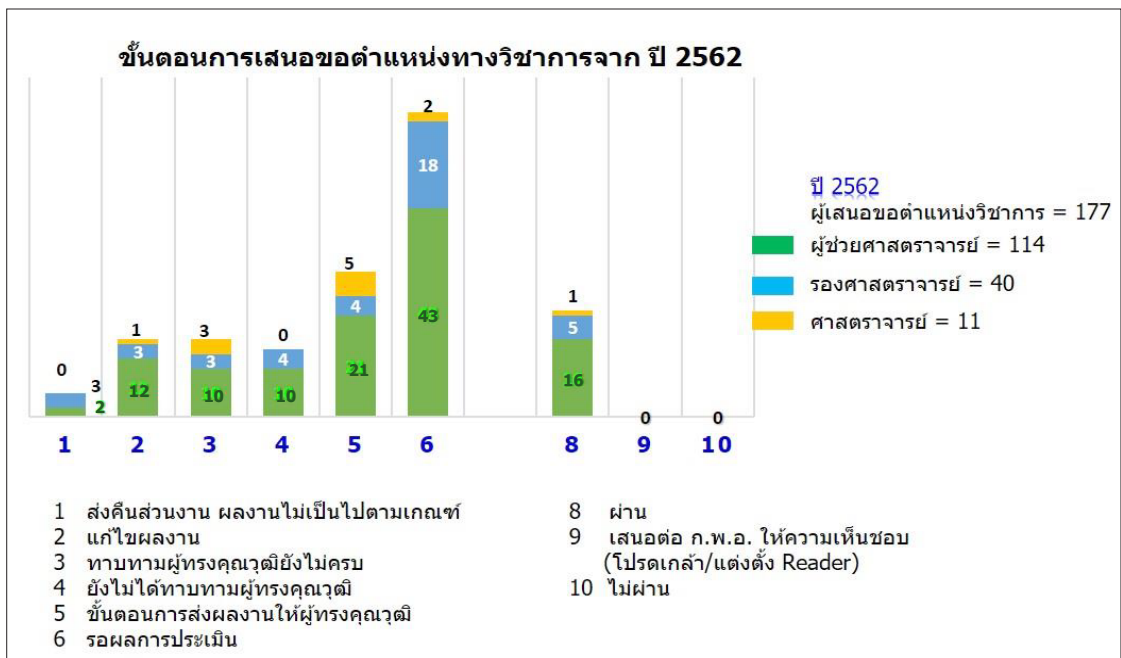
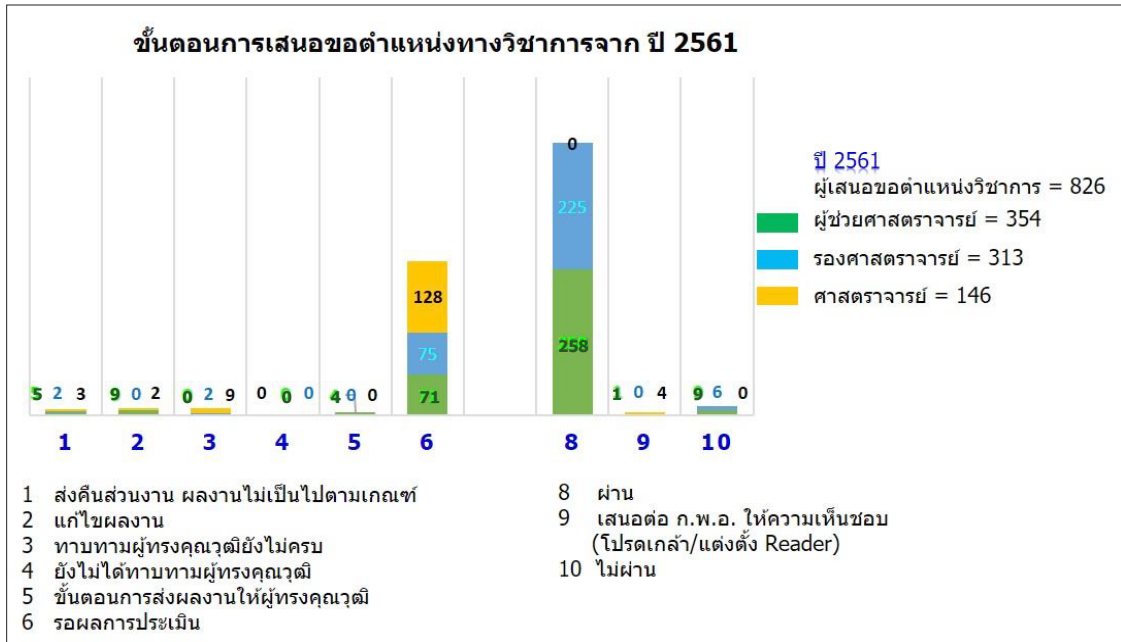
ในปี 2562 มีจำนวนผู้เสนอขอตำแหน่งวิชาการ รวม 177 ราย จำแนกเป็นขอตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์

จำนวน 114 ราย รองศาสตราจารย์ จำนวน 40 ราย และ ศาสตราจารย์ จำนวน 11 ราย ณ วันที่ 15 กรกฎาคม 2563 มีผู้ผ่านการประเมินแล้ว จำนวน 22 ราย (12.43%) รอผล การประเมิน จำนวน 69 ราย (38.98%) และอยู่ในกระบวนการ ปรับแก้ไข คิดเป็น 21 ราย (11.86%) ขั้นตอนการทบทวน ผู้ทรงคุณวุฒิ คิดเป็น 32 ราย (18.08%) และอยู่ระหว่างการ ส่งผลงานให้ผู้ทรงคุณวุฒิ อีก 32 ราย (18.08%)

จากการสังเคราะห์ประเด็นหลักของขั้นตอนการขอ ตำแหน่งวิชาการของมหาวิทยาลัยมหิดล ปี 2561 พบว่าการ ส่งคืนส่วนงานเนื่องจากผลงานไม่เป็นไปตามเกณฑ์ การแก้ไข ผลงาน จะอยู่ในกลุ่มของผู้ที่ขอตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วย ศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ในขณะที่ทบทวนผู้ทรง

คุณวุฒิยังไม่ครบจะพบมากในกลุ่มของผู้ที่ขอตำแหน่งทางวิชาการ ศาสตราจารย์ รองลงมาคือ รองศาสตราจารย์ และจากการปรับเกณฑ์การขอตำแหน่งทางวิชาการตามประกาศ ก.พ.อ. ปี 2563 ที่จะมีผลบังคับใช้ จึงส่งผลให้ปี 2562 มีการขอตำแหน่งทางวิชาการเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงเกิด

ปัญหาของวัดโดยเฉพาะผู้ทรงคุณวุฒิ มหาวิทยาลัยมหิดล จึงได้มีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถพิจารณาผลงานได้มากขึ้น จึงส่งผลให้จำนวนของการขอผลประเมินในปี 2562 เพิ่มมากขึ้นจากปี 2561 ตามแผนภาพที่แสดง

ช่วงที่ 3 เป็นช่วงการเสวนาตอบข้อคำถามจากผู้ร่วมงานในเนื้อเรื่องของ ประกาศ ก.พ.อ. ปี 2563 และทิศทาง การดำเนินการขอตำแหน่งทางวิชาการของมหาวิทยาลัยมหิดล ณ ปัจจุบัน (ก่อนประกาศ ฉบับใหม่จะออก) โดยวิทยากร ศาสตราจารย์ ดร.สันติชัย ไชโยโรจน์ และ ศาสตราจารย์ นพ.วชิร คชการ และดำเนินการเสวนาโดย อาจารย์ ดร.วินวิสาห์ ศรีสุเมธชัย ประธานฝ่ายส่งเสริมความก้าวหน้าอาจารย์และบุคลากร สภาคณาจารย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ มณีวีระรังษี สมาชิกสภาคณาจารย์ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มีประเด็นจากการเสวนาที่เด่น ๆ ดังนี้

การขอตำแหน่งวิชาการตามเกณฑ์ ก.พ.อ. ปี 2563

ในช่วงที่มหาวิทยาลัยมหิดล ยังไม่มีประกาศในเรื่องการขอตำแหน่งวิชาการตามเกณฑ์ ก.พ.อ. ปี 2563 ผู้เสนอขอตำแหน่งวิชาการ สังกัดมหาวิทยาลัยมหิดล สามารถเลือกใช้เกณฑ์ ก.พ.อ. ปี 2563 หรือใช้เกณฑ์จากประกาศ ก.พ.อ. ปี 2560 และปี 2561 ใดๆอย่างหนึ่ง ส่วนการประเมินงานสอน ยังคงใช้จากประกาศฉบับเก่าจนถึง 30 ธันวาคม 2563

ประเด็นผลงานวิจัยและการประเมินคุณภาพ

ผู้เสนอขอตำแหน่งวิชาการ ต้องเตรียมผลงานวิจัยให้ครบตามจำนวนและมีคุณภาพตรงตามเกณฑ์ที่ เกณฑ์ ก.พ.อ. ปี 2563 กำหนดไว้ในอนาคตอันใกล้ อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถนำผลงานวิจัยของนักศึกษา มาเขียนเป็นบทความวิจัยร่วมกับนักศึกษา เพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการและใช้เป็นผลงานประกอบการขอตำแหน่งวิชาการได้ ผู้วิจัยหลัก หรือ ประพันธ์ลำดับแรก (First author) และผู้ประพันธ์-บรรณกิจ (Correspondence) สามารถนำผลงานวิจัย เรื่องเดียวกัน ขอตำแหน่งวิชาการพร้อมกันได้ ในระดับเดียวกัน ต่ำ หรือ สูงกว่าได้ ขอตำแหน่งวิชาการสาขาวิชาต่างกันได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นผลงานวิจัยที่มีได้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา ประกาศนียบัตร หรือเพื่อสำเร็จการศึกษาของผู้อย่างตำแหน่งวิชาการ ผลงานวิจัยอาจเป็นผลงานของ

นักศึกษาได้ ผลงานวิจัยอาจใช้งานที่ทำการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมจากเรื่องเดิมที่เป็นส่วนหนึ่งเพื่อปริญญาของผู้ขอ ผลงานวิจัยใช้ขอตำแหน่งวิชาการต้องมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีคุณภาพอยู่ในแต่ละระดับ (B, B+, A และ A+) ตามเกณฑ์การกำหนดลักษณะคุณภาพของผลงานทางวิชาการ ผลงานวิจัยต้องมีความถูกต้องตามหลักเกณฑ์จริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการ

เกณฑ์ ก.พ.อ. ปี 2563 นั้น มีการปรับเปลี่ยนเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพผลงานวิชาการ มีการกำหนดมาตรฐานการให้คะแนนที่ชัดเจนขึ้นในการก้าวสู่ตำแหน่งวิชาการแต่ละตำแหน่ง ลดความเสี่ยงในความเป็นปัจเจกบุคคล และช่วยให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพผลงานวิชาการได้อย่างเป็นธรรมและเที่ยงตรง

ประเด็นการขอตำแหน่งวิชาการข้ามชั้น

ผู้เสนอขอตำแหน่งวิชาการ สามารถขอตำแหน่งรองศาสตราจารย์จากตำแหน่งอาจารย์ได้ ส่วนการข้ามชั้นจากอาจารย์ เป็นตำแหน่งศาสตราจารย์ ยังคงเป็นคำถามอยู่ อย่างไรก็ตาม การขอตำแหน่งรองศาสตราจารย์พิเศษนั้น ต้องใช้ผลงานวิชาการเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพสูง มีการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติในฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือ รวมถึงคุณภาพของหนังสือและตำราต้องเป็นไปตามเกณฑ์ของ ก.พ.อ. การพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิใช้เวลาาน วิกยากรแนะนำให้ขอตามลำดับขั้น

ประเด็นผลงานประเภทหนังสือ และตำรา

ผู้เสนอขอตำแหน่งวิชาการ ต้องทำความเข้าใจในความแตกต่างของ “ตำรา” และ “หนังสือ” ตำราเป็นเอกสารทางวิชาการ เขียนเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนในหลักสูตรซึ่งอาจใช้องค์ความรู้ที่ได้มาจางานวิจัยของผู้เขียน ส่วนหนังสือ เป็นเอกสารวิชาการที่ผู้เขียนศึกษาอ่าน ค้นคว้า และนำมาเรียบเรียงเขียนขึ้นใหม่ อาจจะไม่มีความเชื่อมโยงกับการเรียนการสอน ทั้งนี้ สิ่งที่ผู้ขอตำแหน่งวิชาการต้องใส่ใจ ได้แก่ คุณภาพของตำราและหนังสือ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิจะพิจารณาคุณภาพ เช่น ตำราต้องมีเนื้อหาวิชาถูกต้องตรงตามหลักสูตร ผู้ขอไม่ควรนำบทย่อจากตำราหลาย ๆ เล่ม มารวมกัน หลีกเลี่ยงการมีเนื้อหาซ้ำ ผู้ขอไม่ควรใช้เอกสารวิชาการที่เคยใช้ขอตำแหน่งวิชาการแล้วนำมาเพิ่มเนื้อหา หรือเพิ่มบทเพื่อให้มีจำนวนหน้าเพียงพอ วิกยากรแนะนำให้เขียนเองทั้งเล่ม นอกจากนี้ หนังสือ และตำราและผลงานวิชาการ ต้องได้รับการเผยแพร่ตาม

หลักเกณฑ์ที่ ก.พ.อ. กำหนด และผ่านการประเมินคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น ๆ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (peer review) เป็นการการันตีคุณภาพของผลงาน ซึ่ง วิกยากรได้แนะนำ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีการรับเนื้อหาจากบุคลากร มีระบบประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และปัจจุบันมีการผลิตหนังสือในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ผู้เสนอขอตำแหน่งฯ ยังต้องคำนึงถึงการนำไปอ้างอิงอย่างกว้างขวางและเข้าถึงได้อย่างอิสระ อย่างน้อยโดยนักวิชาการที่อยู่ในสาขาวิชาเดียวกันนำไปอ้างอิง เป็นต้น การละเมิดลิขสิทธิ์รูปภาพที่นำมาใช้ การดัดแปลงรูปภาพที่มีลิขสิทธิ์ ต้องมีการขออนุญาตเจ้าของ หรือ สำนักพิมพ์ ปัญหา นี้ เป็นอุปสรรคในการขอตำแหน่งวิชาการ เพราะผิดกฎหมายและจรรยาบรรณ ประเด็นการนำตำราไปใช้ในการสอนจริง และการเผยแพร่หนังสือ ต้องมี

ประเด็นบทความปริทัศน์

เกณฑ์ ก.พ.อ. ปี 2563 ได้กำหนดประเภทของผลงานลักษณะอื่น นอกจาก ผลงานวิจัย หนังสือ ตำรา โดยไม่สามารถนำบทความปริทัศน์ (review article) เป็นผลงานวิชาการเพื่อใช้เสนอขอตำแหน่งทางวิชาการได้ด้วยเหตุผลที่ผลงานวิชาการนั้นจะต้องเป็นผลงานที่ผู้เสนอขอตำแหน่ง ทำการศึกษาวิจัยขึ้นมาใหม่ (original article)

อย่างไรก็ดี มหาวิทยาลัยมหิดล เล็งเห็นถึงประโยชน์ของการเขียนบทความปริทัศน์ เช่น การเพิ่มการอ้างอิง (citation) เป็นต้น จึงพิจารณาให้เป็นเงินรางวัลกับบุคลากร ตามประกาศมหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสนับสนุนการตีพิมพ์บทความวิจัย (Original Article) หรือบทความปริทัศน์ (Review Article) ที่มีค่า Article Processing Charge (APC) พ.ศ. 2562 นอกจากนี้ บทความประเภทนี้ สามารถใช้เป็นผลงานเพื่อต่ออายุราชการ ได้

ประเด็นการคิดภาระงานสอน

ผู้ขอตำแหน่งวิชาการ ต้องมีชั่วโมงสอนในวิชาใดวิชาหนึ่งในหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต ระบุบทวิภาค/ปีการศึกษา และในช่วงท้าย ผู้ดำเนินการได้แจ้งเรื่องข้อคำถามที่ผู้ร่วมประชุมได้ส่งมาถึงวิทยากรอีกครั้งว่าจะนำคำตอบเผยแพร่ลงในหน้าเว็บไซต์ของสภาคณาจารย์ต่อไป

นอกจากนี้ ศาสตราจารย์ นพ.วชิร ฆชการ ได้ฝากเรื่องรายละเอียดงานสอน และการประเมินงานสอน ที่มีความแตกต่างกันในแต่ละส่วนงาน ซึ่งมหาวิทยาลัยเปิดให้ส่วนงานที่ต้องการกำหนดหลักเกณฑ์ย่อยให้ส่งเรื่องมาที่มหาวิทยาลัย

เพื่อพิจารณา ซึ่งจะเริ่มใช้เกณฑ์ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินผลการสอนในการขอแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการฯ ในปี พ.ศ. 2564 ก่อนจบการเสวนาฯ วิทยากรทั้งสองท่านยังได้ฝากกำลังใจให้กับบุคลากรสายวิชาการทุกท่าน คืออยากให้บุคลากรทุกท่านขอผลงาน ผู้ทรงคุณวุฒิที่จะพิจารณางานของท่านมีความยินดีเปิดกว้าง การขอตำแหน่งวิชาการเป็นการช่วยประเทศด้านหนึ่ง และขอให้เน้นผลงานที่มีคุณภาพ รวมทั้งควรคำนึงถึง conflict of interest และ conflict of commitment ด้วย

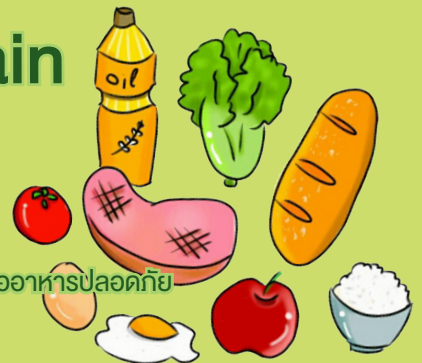
mu

คอลัมน์ "กับดีปลอดภัย โทษไรศ"

สารในแกนสับปะรด Bromelain ป้องกันมะเร็งได้จริงหรือ

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทพญ.ดุลยพร ตราชูธรรม

ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาพิษวิทยาและโภชนาการเพื่ออาหารปลอดภัย
สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล

มีการแชร์ในสื่อสังคมออนไลน์ เกี่ยวกับสับปะรดกับการป้องกันมะเร็ง โดยระบุถึงสารสำคัญชื่อ Bromelain (โบรมีเลน) ว่ามีฤทธิ์ฆ่าเซลล์มะเร็ง จึงขอแนะนำเสนอประเด็นนี้ ซึ่งมีการอภิปรายในการเรียนรายวิชา NUTS631 ของหลักสูตรฯ เพื่อประโยชน์กับทุกท่านคะจากการตรวจสอบข้อมูลเชิงวิชาการพบว่า มีรายงานวิจัยในระดับเซลล์และสัตว์ทดลองที่แสดงถึงฤทธิ์

ของสารโบรมีเลนในการยับยั้งการลุกลามของมะเร็งจริง อย่างไรก็ตาม ยังขาดการศึกษาในมนุษย์ ว่าได้ผลหรือไม่ ดังนั้นจึงยังไม่แนะนำให้รับประทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร Bromelain เพื่อป้องกันมะเร็ง หากมีการรับประทานเพื่อวัตถุประสงค์อื่นก็ต้องระมัดระวังในผู้ที่รับประทานยาต้านการแข็งตัวของเลือดและยาปฏิชีวนะด้วย เพราะ Bromelain อาจไปส่งเสริมหรือขัดขวางฤทธิ์ของยาดังกล่าว

ข้อมูลและอินโฟกราฟฟิกโดย นางสาวโสภิตา สุตาศึกษาปริญญาโทสาขาพิษวิทยาและโภชนาการเพื่ออาหารปลอดภัย (ภาคพิเศษ)
ตรวจทานโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทพญ.ดุลยพร ตราชูธรรม

สถาบันโภชนาการ

Bromelain ป้องกันโรคมะเร็งได้จริงหรือ

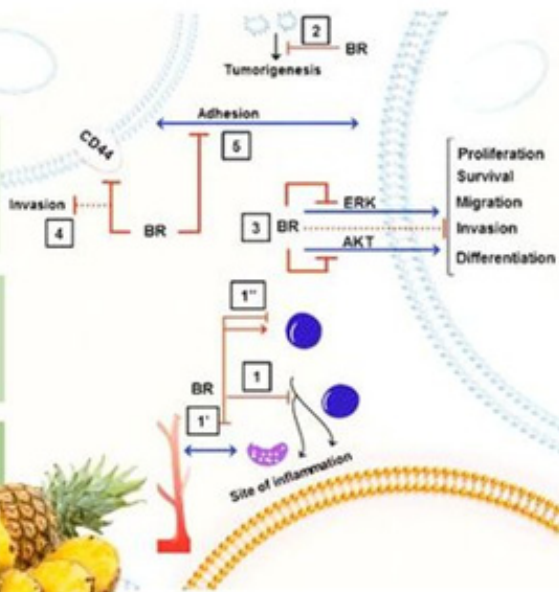

Bromelain เป็นสารสกัดเอนไซม์ที่ได้จากสับปะรด พบมากบริเวณแกนสับปะรด

มีฤทธิ์ต้านการอักเสบ (anti-inflammatory), ลดบวม (antiedematous), ต้านการแข็งตัวของเลือด (anticoagulant), ต้านการแพร่กระจายของเซลล์มะเร็ง (antimetastatic), และฆ่าเชื้อโรค (antibiotic)

กลไกการต้านมะเร็งของ Bromelain

- 1 การยับยั้งการเกิดเนื้องอก และการแพร่กระจายของเนื้องอก : การสร้างเส้นเลือดใหม่, การยึดเกาะของเซลล์, การบุกรุกของเซลล์ และการเพิ่มจำนวนเซลล์
- 2 การยับยั้ง CD44 เป็น cell surface marker ซึ่งสัมพันธ์กับ cancer aggressiveness และ metastasis
- 3 ลดการทำงานของ Akt และ Erk ซึ่งส่งเสริมให้เกิดการตายของเซลล์มะเร็ง

เป็นเพียงการศึกษาในเซลล์และสัตว์ทดลองยังไม่พบหลักฐานการศึกษาในคน (clinical trial) โดยเฉพาะผู้ป่วยโรคมะเร็ง !!!

ปฏิกิริยาระหว่างยา

- ยาต้านการแข็งตัวของเลือด
- ยาปฏิชีวนะ

ร่วมสร้างสังคมอาหารปลอดภัยโดย facebook@inmutox

Reference:

Bhattacharyya BK. (2008), Selfert J, et al. (1979), Afshin Amini R, et al. (2016), Kleef R, et al. (1996), Gerard G. (1972), Juhasz B, et al. (2008)

MAHIDOL
UNIVERSITY
PRESS

E-book service & Print on demand สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล

บริการของเรา

1. จัดทำ E-book

2. ประสานการสั่งพิมพ์
(Print on demand)

3. เว็บไซต์ & จัดจำหน่าย

ชั้น 4

อาคารสำนักงานอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

02-849-6379

080-575-5151

mupress@mahidol.ac.th

mupress.mahidol.ac.th

ศาสตราจารย์ พว.บรรจง มไหสวริยะ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล และคุณสร้างบุญ แสงมณี ผู้บริหารบริษัท อีคิว จำกัด ลงนามความร่วมมือเพื่อพัฒนา E-book Application สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล (MU Press) โดยมีผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหิดล คณะกรรมการบริหารสำนักพิมพ์ฯ และผู้จัดการสำนักพิมพ์ฯ ร่วมในพิธี เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2563 ณ ห้องประชุมศาสตราจารย์ พว.นที รัถย์พลเมือง ชั้น 5 สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

รองศาสตราจารย์ ดร.ภก.สมภพ ประธานสภารักษ์ รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนาคุณภาพและบริการวิชาการ
บรรยายพิเศษ เรื่อง นโยบายการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพของมหาวิทยาลัยมหิดล ในการประชุมสภาคณาจารย์
สามัญ ครั้งที่ 9/2563 เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2563 ณ RIVA floating cafe ปานทวิ ริเวอร์ไซด์ รีสอร์ท แอนด์ สปา และงาน
แสดงมุทิตาจิต แต่สมาชิกสภาคณาจารย์ผู้เกษียณอายุงาน ได้แก่ ศาสตราจารย์คลินิก นพ.วิรุณ บุญบุช อดีตประธาน
สภาคณาจารย์ รองศาสตราจารย์ ดร.ชื่นจิตต์ บุญเจ็ด ประธานสภาอาจารย์คณะวิทยาศาสตร์ และรองศาสตราจารย์
ดร.วิภาวรรณ ตังนิพนธ์ สมาชิกฯ ประเภทผู้แทนส่วนงาน จากสถาบันชีววิทยาศาสตร์โมเลกุล หลังเสร็จสิ้นการประชุม
แทนคำขอบคุณที่ได้ช่วยเหลืองาน และกิจกรรมของสภาคณาจารย์มาโดยตลอด บรรยายภาพเป็นไปด้วยความอบอุ่น
และรอยยิ้ม

U

รรณาธิการแถลง

โดย ศาสตราจารย์คลินิก นพ.วิรุณ บุญนุช

Wisdom of the Lead

สวัสดีเพื่อน ๆ ชาวมหิดลที่รักทุกท่าน

ก่อนอื่นผมขอแสดงความยินดีกับบัณฑิต มหาบัณฑิต และคุณุบัณฑิต ที่จะเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประจำปีการศึกษา 2562 ทุกท่าน ขอให้ท่านนำวิชาความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยมหิดลไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ ต่อผู้อื่นต่อไปครับ

ข่าวฉบับนี้ จะเป็นฉบับส่งท้ายของผม ในฐานะสมาชิกสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล เนื่องจากเกษียณอายุงาน ในเดือนกันยายนนี้ ครับ

เดือนกันยายนนี้เป็นเดือนที่มีกิจกรรมเกิดขึ้นมากมาย ทั้งงานวันมหิดล วันที่ 24 กันยายน ของทุกปี โดยจะมีพิธีวางพวงมาลาถวายราชสักการะ พระราชานุสาวรีย์ของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ในส่วนของมหาวิทยาลัยมหิดลจัดขึ้นใน 3 สถานที่คือ ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยมหิดล ลานพระราชบิดา โรงพยาบาลศิริราช และคณะสาธารณสุขศาสตร์ ทำให้บุคลากร และนักศึกษาจากทุกวิทยาเขต

สามารถเข้าร่วมพิธีได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอก สามารถเข้าร่วมพิธีด้วยครับ

บทความในฉบับนี้ ยังเป็นภาคต่อจากฉบับที่แล้ว และคอลัมน์ประจำฉบับ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้ติดตามข่าวสภาคณาจารย์ แน่นนอนครับ

หากท่านใดมีบทความที่น่าสนใจ เป็นประโยชน์ หรือข่าวประชาสัมพันธ์ต้องการเผยแพร่ส่งมาที่ สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดลได้ตลอดเวลาครับ

พบกับข่าวสภาคณาจารย์ได้ใหม่
ในเดือนหน้า...สวัสดีครับ

ข่าวสภาคณาจารย์

เป็นหนังสือในมหาวิทยาลัย และเป็นสื่อระหว่างคณาจารย์ในการรับฟังแลกเปลี่ยนทัศนคติ ข้อคิดเห็น ทั้งด้านการบริหาร ด้านวิชาการ ด้านสวัสดิการ และอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย บทความ ข้อคิดเห็น ใจความ เป็นความเห็นของผู้เขียนเท่านั้น มิใช่ความเห็นของสภาคณาจารย์ เกณฑ์การพิจารณาบทความเป็นไปตาม www.senate.mahidol.ac.th/th/regulation.html

บรรณาธิการประจำฉบับ

ศ.คลินิก นพ.วิรุณ บุญนุช

กองบรรณาธิการ

ผศ.ดร.ชาญยศ ปลื้มปีติวิริยะเวช รศ.ดร.ชื่นจิตต์ บุญเจ็ด รศ.พญ.นิลรัตน์ วรรณศิลป์ อ.ทพญ.ปณิดา ภาจิไล อ.ดร.ประทีป ว่องวีระยุทธ์ อ.ดร.โมเรศ ปรัชญพฤทธิ์ อ.ดร.วันวิสาห์ ศรีสุเมธชัย ศ.คลินิก นพ.วิรุณ บุญนุช อ.ดร.สุภาสมิต ญะสิทธิ์ อ.ดร.วิริยา การพานิช

ประสานงานกลาง

พิชญา วงษ์วันภินัย คาริน พรหมศิลป์

ออกแบบและจัดทำรูปเล่ม

พรศิริ บุญมาวงศ์

เจ้าของ

สภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ชั้น 5 999 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
โทรศัพท์ : 0-2849-6351-2 โทรสาร : 0-2849-6350